

მონაცემთა დაჩქარებული დაცვის რეგულაცია და მისი ინტეგრაცია
საქართველოს სისხლის სამართლის პროცესში

ჩანან ალიშანოვი

*სამგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სამართლის სკოლის სისხლის სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

სისხლის სამართალი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ბადრი ნიპარიშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

„როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.“

ჩანან ალიშანოვი

18.06.2026

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომში განხილულია კომპიუტერულ მონაცემთა დაჩქარებული დაცვის სამართლებრივი მექანიზმები და მათი დანერგვის პერსპექტივები საქართველოში. კვლევის მიზანია ამ ინსტიტუტის სამართლებრივი ბუნების განსაზღვრა და საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში არსებული საკანონმდებლო ვაკუუმის იდენტიფიცირება.

საკითხის შესასწავლად გამოყენებულია დოქტრინალური, ფორმალურ-დოგმატური, შედარებით-სამართლებრივი, სისტემური, კონცეპტუალური ანალიზისა და შეფასების მეთოდები. კვლევა ეყრდნობა ეროვნულ კანონმდებლობას, „კიბერდანაშაულის შესახებ“ კონვენციას, საერთაშორისო ანგარიშებსა და საგამომიებო პრაქტიკის სტატისტიკურ მონაცემებს.

კვლევის შედეგად გამოიკვეთა, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მოქმედი 136-ე მუხლი ვერ პასუხობს საერთაშორისო სტანდარტებს, რადგან მას აკლია ოპერატიული რეაგირების ბერკეტი, რაც საფრთხეს უქმნის ციფრულ მტკიცებულებათა ავთენტურობასა და დასაშვებობას. ერთიანი საპროცესო ინსტრუმენტის არარსებობა და სერვის-პროვაიდერებთან თანამშრომლობის ბუნდოვანება აფერხებს მართლმსაჯულების ეფექტიანობას, რასაც თან ერთვის ტექნოლოგიური, საკადრო თუ ფინანსური გამოწვევები.

ნაშრომში ჩამოყალიბებულია კონკრეტული საკანონმდებლო რეკომენდაციები, რომლებიც გულისხმობს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში მონაცემთა დაჩქარებული დაცვის საპროცესო მექანიზმის ინტეგრირებას, რაც დააბალანსებს საგამომიებო ორგანოების ოპერატიულობასა და ეფექტურ სასამართლო კონტროლს.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: კიბერდანაშაული, კომპიუტერული მტკიცებულება, დაჩქარებული დაცვა, მონაცემთა მყისიერი შენარჩუნება, „კიბერდანაშაულის შესახებ“ კონვენცია, სისხლის სამართლის პროცესი.

Abstract

This paper examines the legal mechanisms for the expedited preservation of computer data and the prospects for their implementation in Georgia. The purpose of the research is to define the legal nature of this institution and identify the legislative vacuum currently existing in the Criminal Procedure Code of Georgia.

The study employs doctrinal, formal-dogmatic, comparative-legal, systemic, conceptual analysis, and evaluation methods. The research is based on national legislation, the Budapest Convention on Cybercrime, international reports, and statistical data on investigative practice.

The findings reveal that Article 136 of the current Criminal Procedure Code of Georgia does not meet international standards, as it lacks an operational response mechanism, which threatens the authenticity and admissibility of digital evidence. The absence of a unified procedural instrument and the ambiguity in cooperation with service providers hinder the effectiveness of justice, further compounded by technological, staffing, and financial challenges.

The paper provides specific legislative recommendations, which involve the integration of a procedural mechanism for the expedited preservation of data into the Criminal Procedure Code of Georgia, designed to balance the operational efficiency of investigative bodies with effective judicial oversight.

Keywords: Cybercrime, computer evidence, expedited preservation, swift preservation of data, Budapest Convention on Cybercrime, criminal procedure.